МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ
КАФЕДРИ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ ТА ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
професор Власенко О.М.
“____” _____ 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Невідкладні стани в офтальмології та отоларингології»

(вибіркова дисципліна)

Освітній рівень другий (магістерський)

Галузь знань 22 Охорона здоров’я

Спеціальність 222 Медицина

Освітня програма ОПП «Медицина»

Кваліфікація магістр медицини, лікар

2025/2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Невідкладні стани в офтальмології та отоларингології» (вибіркова дисципліна) для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Розробники програми: завідувач кафедри офтальмології, доктор медичних наук, професор Жабоєдов Д.Г., доцент закладу вищої освіти, кандидат медичних наук, доцент Гребень Н.К., доцент закладу вищої освіти, кандидат медичних наук, доцент Скрипниченко І.Д., асистент закладу вищої освіти, кандидат медичних наук Салата П.М., перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти, член-кореспондент НАМН та НАПН України, професор Науменко О.М., завідувач кафедри оториноларингології, доцент закладу вищої освіти, кандидат медичних наук, доцент Тарасенко М.В., доктор медичних наук, професор Дєєва Ю.В..

Робочу програму схвалено на засіданні циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін

Протокол від «31» серпня 2026 року №1

Голова циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін

кандидат медичних наук, доцент ОЛЕКСАНДР СТЕЦЕНКО

Перезатверджено:

на 20__/20__ н.р. _____ Стеценко О.П. «___»_____ 20__ р. протокол №__

(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ Стеценко О.П. «___»_____ 20__ р. протокол №__

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни ВК 5.11 «Невідкладні стани в офтальмології та отоларингології» (вибіркова дисципліна)

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td><td>Заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань:
22 «Охорона здоров’я»</td><td rowspan="2">Нормативна</td><td rowspan="2">–</td></tr>
<tr><td>Напрям підготовки:
Магістр</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td rowspan="4">Спеціальність:
222 «Медицина»</td><td rowspan="2">Рік підготовки:
5-ий</td><td rowspan="2">–</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання</td><td rowspan="2">Семестр:
I X -й та X-й</td><td rowspan="2">–</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість кредитів/годин – 3/90</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 30
самостійної роботи студента – 60</td><td rowspan="4">Освітній кваліфікаційний рівень:
Магістр медицини.
Лікар</td><td>Лекції: -</td><td>–</td></tr>
<tr><td>Практичні:
30 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота:
60 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:
диференційний залік</td><td>–</td></tr>
</table>

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Невідкладні стани в офтальмології та оториноларингології» (далі – НД) є підготовка фахівця, здатного діагностувати, визначати лікарську тактику та надавати невідкладну медичну допомогу пацієнтам із невідкладними станами і травмами органа зору та ЛОР-органів відповідно до сучасних медичних протоколів.

До програмних компетентностей за ОПП «Медицина», формування яких забезпечується при навчанні НД належать: ЗК1–ЗК8, ЗК10–ЗК 15, ФК1-ФК8, ФК10, ФК 11, ФК16, ФК21, ФК23-ФК25, ПРН1-ПРН7, ПРН9, ПРН10, ПРН14, ПРН17, ПРН18, ПРН21, ПРН22, ПРН25, ПРН27, а саме:

інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4.Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6.Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7.Здатність працювати в команді.

ЗК8.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК10.Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК11.Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12.Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК13.Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК14.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі

знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК1.Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК2.Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3.Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4.Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК5.Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК6.Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК7.Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК8.Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК10.Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК11.Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК21.Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК23.Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров’я.

ФК24.Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК25.Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

програмні результати навчання:

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

ПРН4.Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5.Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6.Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під

контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров’я (за списком 2).

ПРН7.Призначати та аналізувати додаткові (обов’язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН9.Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров’я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10.Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14.Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17.Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18.Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров’я на підставі даних про

захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21.Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН22.Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН25.Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН27.Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти (далі – ЗдВО) регламентовано Положенням про «Порядок оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О. Богомольця» (протокол засідання Вченої ради НМУ імені О.О. Богомольця № 4 від 28.11.2024 р.).

Оцінку «ВІДМІННО» одержує ЗдВО, який якісно виконав практичну роботу, приймав активну участь в обговоренні найбільш складних питань, надав 100% правильних відповідей на поставлені питання з теми заняття.

Оцінку «ДОБРЕ» одержує ЗдВО, який якісно виконав практичну роботу, приймав активну участь в обговоренні найбільш складних питань, однак припустився окремих незначних помилок у відповідях на поставлені питання з теми заняття.

Оцінку «ЗАДОВІЛЬНО» одержує ЗдВО, який якісно виконав практичну роботу, але не приймав активної участі в обговоренні найбільш складних

питань, припустився значних помилок у відповідях на поставлені питання з теми заняття.

Оцінку «НЕЗАДОВІЛЬНО» одержує ЗдВО, який не виконав або не якісно виконав практичну роботу, не приймав участі в обговоренні питань з теми заняття або не надав жодної правильної відповіді на поставлені питання з теми заняття.

Матриця компетентностей

ВК 5.11	ЗК1-8	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	ЗК14	ЗК15	
	ФК1-8	ФК10	ФК11	ФК16	ФК21	ФК23	ФК24	ФК25
	ПРН1-7	ПРН9-10	ПРН14	ПРН17	ПРН18	ПРН21-22	ПРН25	ПРН27

3. Структура навчальної дисципліни.

Програма навчальної дисципліни «Невідкладні стани в офтальмології та отоларингології» (вибіркова дисципліна) складається з 2 модулів та 2 змістовних модулів.

МОДУЛЬ 1. ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ.

Тема 1. ТРАВМИ ЛОР-ОРГАНІВ, СТОРОННІ ТІЛА ЛОР-ОРГАНІВ.

Травми ЛОР-органів. Анатомія ЛОР-органів. Загальний огляд анатомічної будови носа, глотки, гортані, вух. Механізми травм ЛОР-органів, клінічні прояви травм. Перша допомога при травмах ЛОР-органів. Редресація кісток носа. Сторонні тіла ЛОР-органів. Типи сторонніх тіл. Клінічні симптоми. Методи видалення сторонніх тіл. Ускладнення.

Тема 2. НОСОВА КРОВОТЕЧА. МЕТОДИ ЗУПИНКИ НОСОВОЇ КРОВОТЕЧІ.

Носові кровотечі. Причини виникнення носової кровотечі. Методи зупинки носової кровотечі. Медикаментозна тактика при носових кровотечах. Назальні тампони. Передня тампонада. Задня тампонада. Коагуляція кровоточивих судин. Хірургічне перев'язування судин.

Тема 3. ПОРУШЕННЯ ПРОХІДНОСТІ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ. НАБРЯК ГОРТАНІ. СТЕНОЗ ГОРТАНІ. КОНІКОТОМІЯ. ТРАХЕОСТОМІЯ.

Порушення прохідності верхніх дихальних шляхів: причини, клінічні прояви, методи діагностики. Набряк гортані: причини, клінічні прояви, лікування. Стеноз гортані: причини: клінічні прояви, лікування: консервативні методи (фізіотерапія, медикаменти). Конікотомія та трахеостомія: показання, техніка виконання та післяопераційний догляд. Трахеостомія, показання, техніка виконання та післяопераційний догляд.

МОДУЛЬ 2. ОФТАЛЬМОЛОГІЯ.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ.

Тема 1. НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ.

Флегмона очної ямки. Етіологія, клінічна картина, невідкладна допомога, тактика лікування, прогноз, профілактика. Гострий іридоцикліт. Етіологія, клінічна картина, невідкладна допомога, тактика лікування, наслідки, профілактика. Гострий напад глаукоми. Клінічні симптоми місцеві і загальні. Перебіг. Наслідки. Диференціальна діагностика гострого нападу глаукоми з гострим іридоциклітом. Невідкладна допомога. Показання до хірургічного лікування. Профілактика. Відшарування сітківки, етіопатогенез, клінічні симптоми, тактика лікування, наслідки, профілактика. Гострі порушення кровообігу сітківки (гостра непрохідність центральної артерії сітківки, тромбоз центральної вени сітківки), причини, клініка, діагностика, невідкладна допомога, тактика лікування, прогноз, наслідки, профілактика.

Тема 2. ТРАВМАТИЧНІ УШКОДЖЕННЯ ОРГАНА ЗОРУ.

НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА.

Класифікація травм органа зору. Контузії органа зору. Класифікація. Контузії додаткових структур ока. Клінічні симптоми, лікування. Контузії очної ямки, загальна симптоматика. Травматичний перелом дна очної ямки, синдром верхньоочної щілини, травматичний перелом внутрішньої та зовнішньої стінок очної ямки, перелом стінок кісткового каналу зорового нерва. Контузії очного яблука: ушкодження рогівки, склери, райдужки, війкового тіла, крововилив у передню камеру та склисте тіло, ушкодження кришталика (травматична катаракта, підвивих, вивих), розриви власне судинної оболонки, струс сітківки, розриви та відшарування сітківки, ушкодження зорового нерва. Клінічні симптоми та методи діагностики. Лікування. Сторонні тіла кон'юнктивальної порожнини та рогівки. Методи видалення. Поранення органа зору. Проникні поранення очного яблука, абсолютні та відносні ознаки проникних поранень ока. Невідкладна допомога. Принципи надання спеціалізованої допомоги. Ускладнення (металоз, гнійний іридоцикліт, ендофтальміт, панофтальміт, симпатичне запалення). Опіки органа зору. Класифікація. Клінічні симптоми та особливості перебігу кислотних, лужних та термічних опіків. Опіки променистою енергією. Електроофтальмія. Опіки інфрачервоними променями. Невідкладна допомога. Тактика лікування. Ускладнення та сучасні методи їх лікування.

Структура розділів навчальної дисципліни «Невідкладні стани в офтальмології та отоларингології» (вибіркова дисципліна).

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практичні заняття	Семінар. заняття	СРС	Інд. СРС
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Оториноларингологія. Змістовий модуль 1. Невідкладні стани в оториноларингології.						
1. Травми ЛОР-органів, сторонні тіла ЛОР-органів.			5	-	10	-
2. Носова кровотеча. Методи зупинки носової кровотечі.			5	-	10	-
3. Порушення прохідності верхніх дихальних шляхів. Набряк гортані. Стеноз гортані. Конікотомія. Трахеостомія.			5	-	10	-
Модуль 2. Офтальмологія. Змістовий модуль 2. Невідкладні стани в офтальмології.						
1. Клінічні прояви, диференціальна діагностика гострих захворювань органа зору (флегмона орбіти, гострий іридоцикліт, гострий напад глаукоми, відшарування сітківки, гостра непрохідність центральної артерії сітківки, тромбоз центральної вени сітківки). Стандарти надання невідкладної допомоги. Їх профілактика.			7,5	-	15	-
2. Травматичні ушкодження органа зору, особливості бойових уражень органа зору. Класифікація. Клінічні прояви. Стандарти надання невідкладної допомоги. Їх профілактика. Диференційний залік.			7,5	-	15	
Усього годин –90	***90***	***-***	***30***	***-***	***60***	***-***
Кредитів ECTS – 3						

4. Теми лекцій.

Проведення лекцій не передбачено навчальним планом.

5. Теми семінарських занять.

Проведення семінарських занять не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять.

№	Тема заняття	Практичні заняття
1.	Травми ЛОР-органів, сторонні тіла ЛОР-органів.	5
2.	Носова кровотеча. Методи зупинки носової кровотечі.	5
3.	Порушення прохідності верхніх дихальних шляхів. Набряк гортані. Стеноз гортані. Конікотомія. Трахеостомія.	5
5.	Клінічні прояви, диференціальна діагностика гострих захворювань органа зору. Стандарти надання невідкладної допомоги. Їх профілактика.	7,5
6.	Травматичні ушкодження органа зору, особливості бойових уражень органа зору. Класифікація. Клінічні прояви. Стандарти надання невідкладної допомоги. Їх профілактика. Диференційний залік.	7,5
	РАЗОМ	30

7. Теми лабораторних занять.

Проведення лабораторних занять не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота.

№	Назва	Години
1.	Самостійне опрацювання теоретичних питань до практичних занять, опрацювання практичних навичок до практичних занять, виконання індивідуального завдання, підготовка до диференційного заліку.	60
Всього		**60**

9. Індивідуальні завдання.

Індивідуальне завдання або індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи ЗдВО навчального чи навчально-дослідного характеру, яке використовується у процесі вивчення

програмного матеріалу навчального курсу. ІНДЗ містить елемент пошукової, частково науково-дослідної роботи і виступає чинником залучення ЗдВО до науково-дослідницької діяльності, яка може бути продовжена через виконання магістерської роботи тощо.

Мета ІНДЗ. Самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань ЗдВО з навчального курсу і розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ. ІНДЗ є завершеною теоретичною або практичною роботою у межах НД, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних у процесі лекційних та практичних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Структура (орієнтовна) ІНДЗ: вступ (зазначається тема, мета і завдання роботи та основні її положення); теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання); методи (при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт); основні результати роботи та їх обговорення (подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо); висновки; список використаної літератури.

Порядок подання та захисту ІНДЗ: звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату з титульною сторінкою стандартного зразка та внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (за об’ємом до 15 аркушів); ІНДЗ подається викладачеві; оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному практичному занятті на основі результатів усного звіту ЗдВО про виконану роботу (до 10 хвилин) та попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ.

Кількість балів за ІНДЗ залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних ЗдВО за поточну навчальну діяльність. Бали за ІНДЗ нараховуються ЗдВО лише за умови

успішного їх виконання та захисту. ЗдВО має можливість виконати одне ІНДЗ за навчальний курс з цієї НД.

10. Методи навчання.

Програмою передбачено застосування загальних і спеціальних методів для навчання з цієї НД.

Загальні методи: розповідь, ілюстрація, бесіда.

Проблемно-пошукові методи: дійові (рішення задач, відображення схематичних малюнків); евристичні (бесіда, обговорення, дискусія); методи проблемного викладу навчального матеріалу.

Логічні методи: індуктивний (від часткового до загального); дедуктивний (від загального до часткового); аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування.

Методи формування інтересу: методи інтелектуальної колективної діяльності та імітаційні методи (робота із біоматеріалом, аналіз виробничих ситуацій, безпосереднє виконання процедур, ігрове проектування, ділові ігри, метод розподілу ролей тощо).

Самостійне навчання: метод «навчання за текстом модуля».

11. Методи контролю.

При організації навчання за кредитно-трансферною системою навчання використовується сесійно-модульний контроль, який передбачає наступні види контролю:

Поточний контроль передбачає 100% опитування ЗдВО на практичному занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів (етапів) заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач, опису препаратів, контролю опанування практичних навичок. За кожний складовий елемент (етап) практичного заняття ЗдВО отримує оцінку за чотири бальною традиційною шкалою «5-4-3-2», з яких викладач формує середню арифметичну традиційну оцінку.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Кількість балів, що відповідає оцінці «5»

вираховується шляхом ділення максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність на кількість практичних занять. Для розрахунку оцінки «3» вираховується кількість балів, що становить 60% від максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність. Вага кожної теми в межах одного модуля в балах має бути однаковою.

У випадку, якщо під час формування середньої арифметичної традиційної оцінки за заняття ЗдВО отримує «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів. ЗдВО має право покращити свої знання і навички з теми, за яку отримав загальну оцінку «2» і відповідно 0 балів, під час поточного контролю на наступному навчальному занятті без отримання балів. Після проведення практичного заняття викладач оголошує ЗдВО їхню середню оцінку. Навчальні заняття, які були пропущені ЗдВО з будь-якої причини, опановуються ним самостійно в позааудиторний час за регламентом кафедри. Конспект пропущеної теми ЗдВО демонструє викладачу групи під час наступного навчального заняття або після заняття, і викладач групи за фактом наявності конспекту робить позначку у вигляді літери «К» в журналі відвідування та успішності ЗдВО в графі пропущеної теми, без виставлення оцінки. Наявність конспекту пропущеного заняття є підтвердженням виконання ЗдВО навчальної програми. Конспект пропущеного навчального заняття викладач повертає ЗдВО. Кафедра не встановлює окремого графіка із зазначенням годин для приймання конспектів пропущених навчальних занять. Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена на практичному занятті поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Формою *кінцевого контролю* навчальної дисципліни «Невідкладні стани в офтальмології та оториноларінгології» для студентів зі спеціальності 222 «Медицина» є диференційний залік. Диференційний залік виставляється студенту на останньому аудиторному занятті викладачем академічної групи за результатами його навчання як сума балів за 200-бальною шкалою з відповідною конвертацією за традиційною (чотирибальною) шкалою і

визначенням за системою ECTS згідно «Положення про оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О. Богомольця» (наказ №782 від 30.09.2019). Для зарахування дисципліни загальна кількість отриманих студентом балів має бути не меншою за мінімальну, яка визначена робочою навчальною програмою із дисципліни, і відповідає мінімальному значенню оцінки Е, а отже складає 111 балів. Студентам, які під час складання кінцевого контролю отримали оцінку «незадовільно», дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання кінцевого контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Традиційна шкала	Конвертація у бали
«5»	40
«4»	30
«3»	25
«2»	0

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу.

Оцінка в балах	***Оцінка за національною шкалою***	***Оцінка за шкалою ECTS***	***Пояснення***
170-200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок).
155-169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками).
140-154		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок).
125-139	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків).
111-124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям).
60—110	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання).
1-59		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни).

Перелік теоретичних питань і практичних навичок з навчальної дисципліни з навчальної дисципліни «Невідкладні стани в офтальмології та отоларингології» (вибіркова дисципліна).

Перелік теоретичних питань.

1. Флегмона орбіти, етіологія, клініка, невідкладна допомога, тактика лікування, прогноз, профілактика.
2. Гострий іридоцикліт. Етіологія, клінічна картина, невідкладна допомога, тактика лікування, наслідки, профілактика.
3. Гострий напад глаукоми, клінічні симптоми місцеві та загальні, перебіг, наслідки. Диференціальна діагностика гострого нападу глаукоми з гострим іридоциклітом.
4. Невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми. Показання до хірургічного лікування. Профілактика.
5. Відшарування сітківки, етіопатогенез, клініка, тактика лікування, наслідки, профілактика.
6. Гостра непрохідність центральної артерії сітківки, причини, клініка, діагностика, невідкладна допомога, тактика лікування, прогноз, наслідки, профілактика. Причини, клініка, лікування.
7. Тромбоз центральної вени сітківки, причини, клініка, діагностика, невідкладна допомога, тактика лікування, прогноз, наслідки, профілактика. Причини, клініка, лікування.
8. Сторонні тіла кон’юнктивальної порожнини та рогової оболонки, невідкладна допомога при них.
9. Контузії очного яблука. Їх клінічні прояви та лікування.
10. Ознаки проникних поранень очного яблука. Невідкладна допомога при них.
11. Ендофтальміт та панотальміт. Їх клініка, причини, лікування.
12. Симпатичне запалення, його клініка, профілактика, лікування.
13. Металоз (сидероз та халькоз), його клініка, лікування.

14. Опіки очей, клініка, невідкладна допомога.
15. Електрофтальмія. Її клінічні прояви та перша допомога.
16. Які симптоми можуть свідчити про наявність травми носа?
17. Які методи першої допомоги необхідно застосувати при травмі гортані, яка спричинила порушення дихання?
18. Як діагностуються сторонні тіла у верхніх дихальних шляхах та які методи їх видалення існують?
19. Які ускладнення можуть виникнути після травм ЛОР-органів?
20. Які основні причини носових кровотеч і як їх класифікують за типами?
21. Які методи зупинки передніх носових кровотеч є найбільш ефективними?
22. Які основні причини порушення прохідності верхніх дихальних шляхів та як їх можна діагностувати?
23. У чому різниця між конікотомією та трахеостомією, і в яких випадках кожен з цих методів застосовується?

Перелік практичних навичок.

1. Уміти надати невідкладну допомогу:
- при сторонньому тілі кон'юнктиви;
- при гострому іридоциклiті;
- при гострому нападі глаукоми;
- при проникному пораненні ока;
- при хімічному та термічному опіках.
2. Зупинка носової кровотечі.
3. Надання невідкладної допомоги при стенозах гортані.
4. Трахеостомія та конікотомія.
5. Надання допомоги при сторонніх тілах ЛОР органів.
6. Курація дітей із гострим стенозуючим ларинготрахеїтом.
7. Алгоритм ведення пацієнта з ускладненнями гострих запальних захворювань ЛОР органів.
8. Проведення базового ЛОР огляду.

12. Політика курсу

Політика НД передбачає обов'язкове дотримання ЗдВО академічної доброчесності:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, які передбачають засвоєння навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (навчальної, наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У разі недотримання норм та засад академічної доброчесності бали за виконання будь-яких форм та видів контролю анулюються у повному обсязі із наданням підтвердженого факту плагіату.

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення цієї НД включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- силабус навчальної дисципліни;
- підручники, навчальні посібники відповідно до переліку літератури;
- мультимедійні лекції;
- методичні розробки до практичних занять;
- робочі зошити за темами практичних занять;
- електронний банк завдань для поточного контролю успішності;
- муляжи;
- алгоритми виконання практичних навичок.

14. Рекомендована література.

Базова:

1. Офтальмологія: підручник /за ред. Г.Д. Жабоєдова, Р.Л. Скрипник. - К.: ВСВ «Медицина», 2011. – 424 с.

2. Жабоєдов Г.Д., Кірєєв В.В. Офтальмологія: практикум: навчальний посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 280 с.

3. Ophthalmology: textbook / O.P. Vitovska, P.A. Bezditko, I.M. Bezkorovayna et al. — 2nd edition. – Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. – 648 p.

4. Невідкладна допомога в оториноларингології: навчальний посібник (ВНЗ післядипломної освіти) / О.М. Науменко, В.М. Васильєв, Ю.В. Дєєва, С.Б. Безшапочний – Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» - 2017. – 144 с.

5. Flint, P. W. Cummings Otolaryngology. Head and Neck Surgery: навчальний посібник/ P. W. Flint, H. W. Francis, B. H. Haughey [и др.]. - 7th ed. - Philadelphia: Elsevier, 2021. - ISBN 978-0-323-61179-4. - Текст: безпосередній. Vol. 1. - 1236 p.: фот. цв., фот., табл. - Bibliogr.: с. 1139-1236.

6. Лайко А. А., Заболотний Д. І., Борисенко О. М., Сребняк І. А., Мельников О. Ф., Науменко О. М., Березнюк В. В., Заболотна Д. Д., Синяченко В. В., Косаківська І. А., Гавриленко Ю. В., Ткаліна А. В., Шух Л. А., Юревич Н. О. Хронічні хвороби середнього вуха. Навч.-метод. посібник. – К.: Логос, 2018. – 326 с.

7. Анатомія людини. Том 2. Видання 7. - Головацький А.С., Черкасов В.Г. та інш. Київ – 2019 – 456 с.

Додаткова:

1. Баттербері М., Мерфі К. Офтальмологія: текст і кольорові ілюстрації: 4-е видання. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 135 с.

2. Бездітко П.А., Панченко М.В., Дурас І.Г. та ін. Захворювання орбіти. Методичні вказівки для студентів та лікарів-інтернів. – Харків: ХНМУ, 2019. – 16 с.

3. Вказівки з воєнно-польової хірургії / за ред. Я.Л. Заруцького, А.А. Шудрака. - К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 177-191, 395-399.

4. Красновид Т.А. Травматичні ушкодження ока. Внутрішньоочні сторонні тілі. – Одеса: Астропринт, 2013. – 124 с.

5. Основи клінічної офтальмології: підручник /за ред. З.Ф. Веселовської. – Книга плюс, 2023. – 336 с.

6. Особливості надання медичної допомоги при травматичних пошкодженнях ока в умовах проведення антитерористичної операції: методичні рекомендації/ уклад.: 18. Красновид Т.А., Сідак-Петрецька О.С., Ісько К.Д. та ін. – Одеса: Плутон, 2014. – 19 с.

7. Удосконалення первинної хірургічної обробки проникаючих поранень рогівки: методичні рекомендації /уклад.: Боброва Н.Ф., Шевчик В.І., Дембовецька Г.М. – Київ, 2013. – 21 с.

8. Salmon JF Kanski's clinical ophthalmology. A systematic approach. Ninth edition. Elsevier, 2020. – 827-916.

9. The Wills Eye Manual. Office and emergency room diagnosis and treatment of eye disease /Dr. Kalla Gervasio, Dr. Travis Peck. – Philadelphia: Wolters Kluwer, 2021.– 426 p.

10. Sclafani, Anthony P. Total Otolaryngology—Head and Neck Surgery Sclafani, Anthony P.; Dyleski, Robin A.; Pitman, Michael J.; et al.: 2017 – 1100 p. DOI: 10.1055/b-002-102728

11. Watkinson, J. C., &Clarke, R. W. (2018). Scott-Brown's Otorhinolaryngology and Head and Neck Surgery: ISE Edition. CRC Press.

12. Roland, N. Key Topics in Otolaryngology and Head & Neck Surgery: учебное пособие / ed.: N. Roland, D. McRae, A. W. McCombe. - 3rd ed. - Stuttgart; New York: Thieme, 2019. - 490 p.: il. - Index: p. 479-490. - ISBN 978-3-13-240477-9

13. Fokkens W.J., Lund V.J., Hopkins C. et al. (2020) European Position Paper on Rhinosinusitis and Nasal Polyps 2020. Rhinology, 58(Suppl. S29): 1–464. doi: 10.4193/Rhin20.600.

14. Етіологія, патогенез, клініка та лікування хвороб клиноподібної пазухи / Д. І. Заболотний, А. А. Лайко, О. М. Науменко, О. М. Гончарук, Д. Д. Заболотна, А. В. Ткаліна, Ю. В. Гавриленко, Л. А. Шух, Н. О. Юревич, І. Р. Цвірінько, Е. Р. Ісмагілов // — К.: Логос, 2018 — 162 с. (НМП)

15. Безшапочний С. Б. Пропедевтика ендомікроринохірургії : навч. посіб.] : для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. факультетів) післядипл. освіти МОЗ України / Сергій Борисович Безшапочний, Юрій Анатолійович Гасюк, Валерій Васильович Лобурець; Вищий держ. навч. заклад України "Українська медична стоматологічна академія". – Київ : Вістка, 2018. – 107 с.

16. Косаковський А., Юрочко Ф., Копанська Д. «Комп'ютерна томографія носа та приносових пазух. Практика оториноларинголога. - Львів: Видавництво «МС», 2019. – 72 с.

17. Косаковський А.Л., Юрочко Ф.Б., Копанська Д. Б. Середній отит. Атлас. Видання друге, доповнене. - К.: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2020. – 76 с.

18. Лайко А. А. Роль патології слухової труби у розвитку захворювань середнього вуха / А. А. Лайко, Ю. В. Гавриленко, О. М. Борисенко, В. В. Березнюк // — Вінниця «Твори», 2020— 169 с.

19. Дитяча ринологія. Навч.-метод. посібник / під ред. Ф. Юрочка, А. Косаковського, В. Шкорботуна. — Львів: Мс, 2020. — 288 с.

20. А. А. Лайко, Д.І. Заболотний, Ю. В. Гавриленко, О. І. Яшан, Д. Д. Заболотна, А. Л. Косаковський, Т.А. Шидловська, К.Ю. Куреньова, В. В. Синяченко, І. А. Косаківська, А.В. Ткаліна, Т.М. Осадча, Л.А. Шух. Гострі неспецифічні хвороби гортані. Монографія. – Вінниця, ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2021. – 235 с.

21. А. А. Лайко, Д.І. Заболотний, О.М. Борисенко, Ю. В. Гавриленко, О. І. Яшан, А. Л. Косаковський, В. В. Синяченко, Д. Д. Заболотна, І. В. Березнюк, І. А. Косаківська, Н. О. Юревич. Сучасні методи діагностики та мікрохірургії хвороб вуха у дітей. Навч.-метод. посібник. — К.: Логос, 2021. — 212 с.

22. Тонзиліт (хронічний, рекурентний, рецидивуючий): просто про складне. Монографія / А.Л. Косаковський, С. А. Левицька – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля» - 2021. – 188 с.

Електронні ресурси.

1. Діючі «Клінічні протоколи затверджені наказами МОЗ України з офтальмології»: https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/oftalmologiya
2. Офіційний сайт Державної установи «Центр громадського здоров'я МОЗ України»: https://phc.org.ua/
3. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я: https://www.who.int/